

Vergaderjaar 2008–2009

29 544

Arbeidsmarktbeleid

Nr. 178

BRIEF VAN DE MINISTER EN STAATSSECRETARIS VAN SOCIALE ZAKEN EN WERKGELEGENHEID, EN WERKGELEGENHEID

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 18 november 2008

Hierbij bieden wij u het *Bericht Arbeidsmarkt november 2008* aan.¹ In het bericht zijn de cijfers van de ZBO's tot en met het tweede tertaal en de cijfers van het CBS tot en met medio november 2008 verwerkt. De gegevens hebben betrekking op werkgelegenheid, werkloosheid, uitkeringen en re-integratie.

Vanwege de toenemende relevantie van de regio als schaalniveau voor arbeidsmarktbeleid, hebben we dit jaar voor het eerst daarop aansluitende informatie toegevoegd aan het bericht. Voor deze informatie is de indeling volgens RPA (regionale platforms arbeidsmarkt) gehanteerd. Deze indeling, zoals gebruikt door het CBS, is niet bedoeld als beleidskader, maar biedt een handvat om regionale variatie te illustreren.

Tevens bieden wij u het rapport *Zicht op «ledereen doet mee»* aan van de Inspectie Werk en Inkomen (IWI).¹ Via het toezichtprogramma Zicht op «ledereen doet mee» wil de inspectie de wijze in beeld brengen waarop ketenpartners in het stelsel van werk en inkomen bijdragen aan het realiseren van de participatiedoelstellingen van het kabinet. Aan het rapport liggen diverse achtergrondstudies ten grondslag die wij u hierbij eveneens toezenden. Ook ontvangt u hierbij het IWI-rapport *Kansen en belemmeringen* met bijbehorende nota van bevindingen, dat deel uitmaakt van het toezichtprogramma «Burger in de Keten».¹

Het rapport *Zicht op «ledereen doet mee»* onderkent dat er nog steeds een groot participatiepotentieel bestaat onder de Nederlandse beroepsbevolking. Voor een aanzienlijk deel gaat het daarbij om mensen die niet zonder hulp regulier werk zullen vinden. De inspectie constateert dat CWI, UWV en gemeenten zich inspannen om zoveel mogelijk werkzoekenden te helpen met het vinden van regulier werk. Dat daarbij ook succes wordt geboekt mag o.a. blijken uit de cijfers in de publicatie *Kerncijfers, Wet werk en bijstand*, die u als bijlage bij deze brief aantreft. Het bijstandsvolume is gedaald tot 266 810 uitkeringen in juli 2008 (voorlopig cijfer). Dit is een daling van bijna 20 000 uitkeringen ten opzichte van juli 2007. Deze

¹ Ter inzage gelegd bij het Centraal Informatiepunt Tweede Kamer.

daling komt volledig voor rekening van de categorie die langdurig (één jaar of langer) in de bijstand verblijft.

De inspectie meent dat gemeenten en UWV teveel aandacht besteden aan werkzoekenden die geen of weinig ondersteuning nodig hebben. Personen die nog maar kort in de bijstand zitten krijgen relatief vaak een traject aangeboden. Aan bijstandsgerechtigden die een grote afstand tot de arbeidsmarkt hebben wordt volgens de inspectie te weinig of geen aandacht besteed. IWI baseert deze laatste conclusie op de dienstverlening aan de groep die langer dan vijf jaar in de bijstand zit. Uit de rapportage blijkt wel dat voor de groep die tussen de twee en vijf jaar in de bijstand zit juist het vaakst een traject wordt ingezet.

Het rapport concludeert dat scholing het effectiefst is in combinatie met (concreet uitzicht op) werk, maar vraagt ook om meer aandacht voor de inzet van dit instrument omdat het vanwege de vaak lange duur te weinig wordt gebruikt. Scholing is echter geen doel op zich, maar een middel dat selectief moet worden ingezet om iemand richting werk te helpen. Ook het doorscholen van werkzoekenden tot het voor hen hoogst bereikbare niveau is geen doel van re-integratie. Verdere competenties en vaardigheden kunnen goed in een betaalde baan worden opgedaan en zijn een verantwoordelijkheid van werkgever en werknemer. Dat dit niet ten koste gaat van de duurzaamheid van bemiddeling naar werk blijkt ook uit het rapport. Circa 89 procent van degenen die vanuit de bijstand zijn gaan werken is na een half jaar nog steeds aan de slag en ruim 80 procent ook na één jaar.

De inspectie constateert dat niet-uitkeringsgerechtigden vaak niet worden geholpen, terwijl hier een aanzienlijk participatiepotentieel zit. Een deel heeft ondersteuning nodig om werk te vinden. De oorzaak hiervan is volgens de inspectie deels te vinden in het feit dat de gemeente hiertoe geen financiële prikkel ervaart, omdat geen uitkering wordt bespaard. In het Bestuursakkoord tussen SZW en gemeenten was al afgesproken om 25 000 niet-uitkeringsgerechtigden aan werk te helpen dan wel maatschappelijk te laten participeren. Op 31 oktober jl. heeft de staatssecretaris u per brief ingelicht over het door hem met gemeenten bereikte akkoord over het aan het werk helpen van 10 000 extra niet-uitkeringsgerechtigden. Dit akkoord bevat ook een extra financiële prikkel voor gemeenten om niet-uitkeringsgerechtigden aan de slag te helpen.

In het rapport *Kansen en belemmeringen* beziet IWI de keten van werk en inkomen vanuit het perspectief van de burger om daarmee inzicht te krijgen in het functioneren van de keten en de mate waarin de dienstverlening aansluit op de zoektocht naar werk.¹ In dit onderzoek zijn burgers gedurende een periode van anderhalf jaar gevolgd. Uit dit onderzoek blijkt het belang van een goede diagnose, zodat de juiste re-integratietrajecten worden ingezet, en een goede timing van de inzet van ondersteuning. Het blijkt ook dat de intensievere vormen van ondersteuning toenemen naarmate iemand langer in de uitkering verblijft. Het onderzoek bevat een handzame clustering van factoren die bepalend zijn voor de kansen op de arbeidsmarkt. Deze hebben betrekking op de terreinen demografie, thuis-situatie, arbeidsverleden, houding tot werk en financiële noodzaak om te gaan werken. Het diagnosticeren en vervolgens aanpakken hiervan is van doorslaggevende invloed op de kansen op werk en is een pleidooi voor het leveren van individueel maatwerk. De bevindingen van dit rapport verdienen dan ook een breed publiek. Wij onderschrijven de reactie van de uitvoering op dit rapport dat het snel inzetten van gerichte ondersteuning nog verbetering behoeft. De introductie van de integrale dienstverlening in de LWI voor zowel de klant als diens (potentiële) werkgever die

---

¹ Ter inzage gelegd bij het Centraal Informatiepunt Tweede Kamer.

met ingang van 2010 moet zijn gerealiseerd, biedt hiertoe een belangrijk aanknopingspunt en zal door ons zorgvuldig worden gevolgd.

Het voorgaande sluit nauw aan bij de bevindingen uit de Beleidsdoorlichting re-integratie en de naar aanleiding daarvan aangenomen motie Van Hijum c.s. (Tweede Kamer 2007–2008, 28 719, nr. 49), die vraagt om meer selectiviteit en een grotere vraaggerichtheid van het re-integratiebeleid. Tegelijkertijd constateert IWI dat er wat dat betreft al het nodige verbeterd is in de aandacht en het beleid van UWV en gemeenten. Wij hebben met de SZW-begroting 2009 ook het Plan van Aanpak re-integratie aan de Tweede Kamer aangeboden. Met het Plan van Aanpak re-integratie willen wij via vijf stappen een verdere impuls geven om het re-integratieproces bij UWV en gemeenten te verbeteren. Kernbegrippen daarbij zijn: resultaat, selectiviteit, vraaggerichtheid en transparantie. De uitvoering van dit Plan van Aanpak is inmiddels ter hand genomen.

De inspectie ziet, mede door initiatieven van gemeenten, steeds meer werkwijzen ontstaan die zijn gericht op vraaggerichte re-integratie. Voor een daadwerkelijk gemeenschappelijke aanpak is verdere concretisering van deze initiatieven nodig. Ook wij zien werkgevers veel initiatieven ontplooiën om aan werknemers te komen of van werk naar werk te begeleiden. De Poortwachtercentra zijn daarvan een goed voorbeeld. De uitvoeringsorganisaties kunnen zich daarbij aansluiten om hun dienstverlening te verbeteren en om het behalen van de participatiedoelstellingen dichterbij te brengen. Terecht merkt de inspectie daarbij op dat het wenselijk is dat betrokken partijen meer dan tot nu toe de gegevens van de regionale arbeidsmarkt gaan uitwisselen. Wij hebben dan ook aan het Algemeen Ketenoverleg gevraagd om, voortbouwend op hun handreiking arbeidsmarktinformatie, een concreet plan van aanpak voor het verbeteren van de regionale arbeidsmarktinformatie uit te werken en in 2009 te presenteren.

Tevens bieden wij u aan het onderzoek *Zelfstandig uit de bijstand van SEO*.¹ Uit dit onderzoek blijkt dat de kosten van trajecten naar zelfstandig ondernemerschap zowel individueel als per gemeente sterk verschillen. Samen bedragen de gemiddelde kosten € 10 640,- per project. Op de uitkeringslast wordt gemiddeld € 1 120,- bespaard. Uit de literatuur blijkt dat de maatschappelijk baten van ondernemerschap (extra werkgelegenheid, productiviteit, economische groei) waarschijnlijk hoog zijn, maar dat is in dit onderzoek niet onderzocht. De mogelijkheid een eigen bedrijf te starten vanuit een uitkeringspositie (of reeds bestaande bedrijven te behouden) is voor deze specifieke doelgroep van groot belang. Het beleid wordt door de gemeenten zorgvuldig uitgevoerd.

De centrale conclusie van de *Eindevaluatie van de pilot no risk polis en premiekorting*¹ is dat door de pilotgemeenten zeer beperkt gebruik is gemaakt van de mogelijkheid om met ontheffing van de wachttijd van twee jaar een indicatiestelling bij CWI aan te vragen voor gedeeltelijk arbeidsgeschikte werklozen zonder uitkering, zogenaamde niet-uitkeringsgerechtigden en personen met een uitkering op grond van de Algemene nabestaanden wet. Ik zie daarom geen aanleiding om een verder vervolg te geven aan deze pilot.

Bijgaand ontvangt u tenslotte het *Jaarrapport Wsw-statistiek 2007*.¹ De Wsw-statistiek omvat een statistische informatievoorziening over indicatiebesluiten, de wachtlijst en het werknemersbestand.

U bent gewend dit bericht vier maal per jaar te ontvangen. Sinds 2008 rapporteren CWI en UWV drie maal per jaar in tertiaalrapportages. Wij achten het wenselijk deze cyclus te blijven volgen en dat betekent dat u

---

¹ Ter inzage gelegd bij het Centraal Informatiepunt Tweede Kamer.

het Bericht Arbeidsmarkt voortaan drie maal per jaar krijgt gelijktijdig met de tertaalrapportages.

De minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid,
J. P. H. Donner

De staatssecretaris van Sociale Zaken en Werkgelegenheid,
A. Aboutaleb